

ELS AMICS D'EUROPA

PUBLICACIÓ QUINZENAL

ÒRGAN DEL «COMITÈ D'AMICS DE L'UNITAT MORAL D'EUROPA»,

A BARCELONA I DELS SEUS ADHERITS I COL·LABORADORS

ELS AMICS D'EUROPA seran servits per abonament al periòdic VIDA OLOTINA a qui es dirigeixi a l'Administració, acompanyant l'import de la subscripció que és de 1'25 pessetes el trimestre.

ADRESSA DEL PERIÒDIC
Gerent de VIDA OLOTINA: «Lliga Regionalista», ... OLOT

ADRESSA DEL COMITÈ
Carrer de Balmes, 65, 1er. . . . . BARCELONA

N.º 4

SEGONA QUINZENA DE NOVEMBRE

1917

LES VIES DE LA PAU

(TARDOR DE MCMXVII. QUART ANY DE LA GUERRA)

Les vies de la Pau són silenciosament vellutades.

Es aquí i no ens en adonàvem. I ja fa una estona que ha arribat.

Es com a la casa del malalt greu, quan hi ha la gran agitació. Van i vénen i topen i garlen les gents, i fa una estona que havien sonat suau-ment a la porta, i encara no s'ha vist ningú. I algú pregunta: «—Marieta, qui ha vingut?» I la Marieta respon: «—Senyor, és la monja».

La monja és a la cambra del costat. Poc a poc i polidament, treu les agulles lluents del farcellet negre i s'en punxava l'hàbit. Ha tret uns maneguins i un llibre de pietat; i es preparava a passar la nit.

I les gents, entre-topadores i gar-

ladores van desfilant. Aleshores el malalt fa, en restar sol: «—Ai, Déu meu!» I la monja entra.

Vetaquí. Ja la nit és caiguda. Quin silenci, Senyor, avui, sobre l'Europa malalta! On són ara aquells crits? on són aquelles discussions? Sobre aquells temes, tan encesos suara (la cultura germànica, la cultura llatina, la barbàrie i la civilisació...) ja no perora,—i encara al carrer,—sinó algún malaventurat que en pren pretext per no anar se'n a treballar o per no restar tot sol.

...A la cambra del costat hi ha la Pau, silenciosa, qui ha tret del farcellet humil el llibre de pietat i calça els blancs maneguins de consol.

XENIUS

De «La Veu de Catalunya»; 11 Octubre 1917

PER UNA PAU DURADORA

Com estàn les coses avui? Aquelles que fins eren patents en un principi, segueixen essent les que dirigeixen el pensament i els plans polítics dels països bel·ligerants? Les morts, els sufriments i les privacions han donat a la paraula GUERRA un nou i terrible sentit en aquests pobles que havien conegut una llarga època de pau. Per més que en cap dels països bel·ligerants s'ha arribat a un defalliment de l'esforç, ni a la falta de convicció en la justícia de la seva causa, existeixen, però, a tot arreu, els senzills principis d'un esforç per a buscar alguna solució als problemes de la guerra, per a evitar la continuació, tal vegada durant deu anys, de l'actual imperi de sang i destrucció. L'aire està ple de radiogrames que contenen missatges dels caps dels Estats. Qui els té de rebre, interpretar, i obrar en conseqüència? És contrari a l'etiqueta de la guerra que Anglaterra es dirigeixi ara Alemanya, o que Alemanya contesti amb polidesa a Anglaterra. Però quan Mr. Asquith i el Vescomte Grey parlen en el Parlament de les fins i els objectes de la guerra. en realitat, a qui es dirigeixen? Quan el Canciller Imperial alemany davant el Reichstag i contesta a les afirmacions del Vescomte Grey, publicades, a qui s'està dirigint?

¿No és un fet que mentre sembla que aquests homes d'estat no fan altra cosa que afirmacions formals dirigides a llurs col·legues immediats, en realitat estàn discutint públicament, en aquests mateixos moments, les proposicions de pau i les condicions en que la guerra pot ésser terminada?

Dirigint-se a l'Associació de la Prem-

sa Estrangera a Londres el 23 d'octubre, el Vescomte Grey, va emprar aquestes paraules:

«Jo entenc, segons les paraules del Primer Ministre, que nosaltres lluitarem fins que haguem establert *la supremacia i el dret de lliure desenvolupament de tots els Estats grans i petits, en iguals condicions, cada un conforme al seu caràcter, formant la humanitat civilitzada, com una família.*»

Aquest és un noble ideal que déu trobar aculliment en tot home aimant de la llibertat de qualsevol indret del món, i es té d'aplaudir la seguretat donada pel Vescomte Grey de que «quan s'ens preguntí quan durarà la lluita, nosaltres sols podem respondre que té de continuar fins que aquestes coses siguin assegurades» Però efectivament, poden aquestes finalitats quedar assegurades tan sols mitjançant la continuació d'aquesta lluita fins al seu desesperat acabament?

Tampoc ens quedarà cap dubte respecte a la resposta d'Alemanya. El 9 de novembre, el Canciller von Bethmann-Hollweg, dirigint-se a la anomenada Comissió Principal del Reichstag, va fer una referència concreta a aquesta afirmació del Vescomte Grey. Insistí, com se suposa, en que la guerra fou forçosa per Alemanya i que en conseqüència Alemanya tindria dret a demanar garanties contra atacs parells, en l'avenir. Afegí, però, la més significativa afirmació que es feu mai en la vida oficial alemanya fins on se'n té memòria. Veu's-aquí ses importants paraules:

«Nosaltres havem cregut sempre que la pau podria ésser garantida perma-

mentent mitjançant organitzacions internacionals com, per exemple, tribunals d'arbitratge. Ara no discutiré l'aspecte teòric del problema. Però partint dels fets nosaltres devem definir, ara com en temps de pau, la nostra posició respecte d'aquesta qüestió.

»Si durant la guerra, i després de la guerra, el món arriba a ésser plenament conscient de la horrible destrucció de vides i de propietats, sorgirà de tota la humanitat desseguida un crit reclamador d'arrangements pacífics i d'intel·ligències que, fins aon arribi el poder dels homes, previnguin el retorn d'una catàstrofe així monstruosa. Aquest clam serà tan justificat i poderós que segurament durà a resultats pràctics.

»*L'Alemanya cooperarà honradament en l'examen de tot esforç per a trobar una solució pràctica i col·laborarà per sa possible realitza-*

ció. I aixó molt més si la guerra, com esperem i confiem, estableix unes condicions polítiques que facin completa justícia al lliure desenrotllament de totes les nacions, tan de les petites com de les grans. Aleshores els principis de justícia i lliure desenrotllament, no tan sols en el continent sinó també en els mars, deuen ser fets valders. Aquests, certament, no foren mencionats pel Vescomte Grey».

Una comparació d'aquestes dues declaracions profundament importants indica que no fóra tal vegada impossible trobar una fórmula relativa al lliure desenrotllament de totes les nacions, grans i petites, com membres d'una sola família de nacions; fórmula que satisfaria tan al Ministre de Relacions Estrangeres d'Anglaterra com al Canciller alemany.

COSMOS

De «New York Times».

DE «LA DULCE FRANCIA»

Aquí, en Bois Fleury, el dolor guerrero aparece en su máxima desnudez real. sin que ninguna perspectiva ideológica, sin que ningún interés superior y colectivo lo mitigue. Las graves cuestiones en litigio, los problemas de Alsacia-Lorena, del mar libre o cerrado, de la libertad de los pueblos, de la competencia económica, del desarme general, del arbitraje y de la Sociedad de Naciones, es como si no existieran. Y quizás lo más extraordinario es que hasta el mismo odio entre los pueblos enemigos parece aquí una excusa inventada para explicar de algún modo la guerra. Porque lo cierto y desconcertante es que los campesinos de Bois-

Fleury. por ejemplo, casi nunca hablan de los alemanes. Si alguna vez se refieren a ellos, se limitan a murmurar: *Vous savez? Ils son forts ce gens-là!* Y luego añaden: *Que voulez-vous: ils s'étaient tellement préparés!* Pero nunca los insultan ni profieren la más leve de las invectivas usuales en los periódicos. El caso es raro, o, al menos induce a pensar.

En teoría, parece que son los pueblos mismos, las muchedumbres antagónicas o antipáticas entre sí quienes se lanzan unos contra otros con un deseo bárbaro pero irresistible de destrucción. Sus directores, por el contrario, diríase que sólo procuran contenerlos siempre que

les es posible, y cuando no guiarlos, conducirlos. ¿Es esto cierto?... Si examináramos con detención el problema, quizás hallaríamos que en realidad sucede todo lo contrario. Un dato muy significativo está en el hecho de que los directores de cada uno de los grupos actualmente beligerantes, no acusan a los pueblos enemigos, sino a sus jefes, a sus portavoces y guías. Los alemanes dicen que fué la política aisladora y egoísta de Eduardo VII. el partido francés de la *revanche* y la ambición de la ex-autocracia rusa lo que originó el conflicto. Los aliados contestan con vehemencia que esa afirmación es falsa, y que el único causante de la guerra fué el partido milarista y pangermanista alemán. No importa averiguar aquí cual de las dos explicaciones es la más razonable. Lo que nos interesa es el hecho capital de que los directores de uno y otro bando se acusan mutuamente, y en cambio absuelven a la inmensa y dolorosa masa anónima de los pueblos enemigos. El mismo presidente Wilson ha establecido una distinción absoluta entre los directores y el pueblo de Alemania. A los primeros les llama culpables; al segundo lo califica poco menos que de inocente y lo saluda con el nombre de «gran pueblo».

Así, pues, los oscuros campesinos de Bois-Fleury coinciden en su instintivo sentir con las altas consideraciones de los magnates políticos. El odio hacia los pueblos enemigos es lo que menos destaca en el dolor lugareño.

Eso que llamamos odio nacional es, pues, un impulso que procede de arriba a abajo, al contrario de lo que en apariencia y en teoría semeja; es una vibración que se propaga de los menos y es oídos a los más y confusos, con la particularidad de que su vigor dis-

minuye a medida que desciende y se extiende, hasta llegar a hacerse casi imperceptible en el fondo más vasto de la colectividad. Y lo trágico de este fenómeno es que sus consecuencias se hacen sentir en razón inversa de la intensidad de su impulso. Los que sienten más hondamente el odio llamado nacional son los que menos arriesgan, y los que apenas llegan a sentirlo son los que todo lo sacrifican por él.

En lo alto de un cuerpo nacional es donde palpita con más intensidad el odio guerrero; en lo bajo, casi no hay más que huellas de dolor. De ahí otra singularidad interesante. En las regiones gubernamentales, en las grandes ciudades, la guerra se traduce en una serie de fluctuaciones continuas. Las victorias y las derrotas sucesivas hacen oscilar la corriente de odio, al influjo de las esperanzas y las depresiones. En el campo, por el contrario, todo parece derrota, es decir, sacrificio perenne, constante, sin compensación posible: los espíritus no accionan ni reaccionan a impulso de los acontecimientos generales, prósperos o adversos, sino que permanecen sumidos en la uniformidad del dolor.

GAZIEL

***

Per les línies que acabem de reproduir, *Gaziel* constata en una de ses cròniques de *La Vanguardia* que les passions minven, que l'odi a l'enemic s'apaga. La situació psicològica i sentimental d'un llogaret de l'Illa de França tal com ens la fa veure *Gaziel*, axi com la deducció que en treu, són en veritat suficients per a decidir a l'esperit més recalitrant, en la necessitat de combatre, fins a vence'l, l'odi dels de dalt, a fi de llevar per sempre la dolor dels de baix.—M.